

ZORGENDE HANDEN

De zorgkundige beroepen vroedvrouw en verpleegkundige behoren niet alleen tot de oudste beroepen, ze zijn vooral essentieel geweest in het overleven van de menselijke soort. Deze bijna uitsluitend vrouwelijke 'zorgende handen' hebben gedurende millennia zonder enige wetenschappelijk-medische ondersteuning of gerichte opleiding de zorg voor de zieke of verzwakte medemens op zich genomen. Ook in de westerse middeleeuwen waren het de matrones¹ die de bevallingen bij de kraamvrouwen begeleidden, steunend op een beperkte, voornamelijk verbale kennisoverdracht. In de hoge middeleeuwen ontstond het stedelijk fenomeen van de 'ghewillige aermen van Christus', mannen en vrouwen die de werken van barmhartigheid wilden beoefenen en verpleegkundige taken op zich namen, zowel in de hospices² als in de thuiszorg. Zij steunden enkel op een praktijkopleiding, die ze verkregen binnen hun religieuze communauteit.

Genoodzaakt door de vele kraambedcomplicaties streefde men vanaf het begin van de 19de eeuw naar een gestructureerd vroedkundig onderwijs. In Brugge startte in 1806 onder het Franse regime een departementale school voor vroedkunde, die in 1818 een definitieve vorm kreeg: de Provinciale school voor vroedkunde. Vanuit het hygiënisme en later het streven naar asepsis, maar vooral door de ontwikkeling van de diepe chirurgie profileerde zich in het begin van de 20ste eeuw de nood aan degelijk medisch ondersteund onderwijs voor zorgkundigen. In 1919, kort na de Eerste Wereldoorlog, werd daarvoor in Brugge de Sint-Elisabethschool opgericht. Na een verdere uitbouw in de loop van de 20ste eeuw, onder sturing van de Hospitaalzusters van Sint-Jan binnen het Sint-Jansinstituut voor verpleegkunde, werden beide opleidingen finaal geïntegreerd in de KHBO en later binnen het studiegebied Gezondheidszorg van de Hogeschool VIVES. Deze opleidingen vroedkunde en verpleegkunde, respectievelijk tweehonderd en honderd jaar oud, leiden nu hooggekwalificeerde zorg handen op, zowel in functie van de hedendaagse hoogtechnologische zorg als voor de tender loving care waar zwangere vrouwen en patiënten ook nood aan hebben.

dr. William De Groot
Voorzitter algemene vergadering VIVES

-
1. *Meesteres-vroedvrouw*
 2. *Hospice - middeleeuws hospitaal*